חרב כחלל (חולין ב: - ג.)

מקור:

Our סוף ב עמוד ב, גמרא חולין says:

תלמוד בבלי מסכת חוליו דף ב עמוד ב

האי טמא דאיטמא במאי? אילימא דאיטמי במת, <u>בחלל חרב אמר רחמנא,</u> (ג עמוד א) <u>חרב הרי הוא כחלל, אב הטומאה הוא,</u> לטמייה לסכין ואזל סכין וטמיתיה לבשר! אלא דאיטמי בשרץ. ואי בעית אימא: לעולם דאיטמי במת, וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט רה

במדבר פרק יט, טז

(טז) וְכֹל אֲשֶׁר יִגַּע עַל פְּנֵי הַשֶּׁדֶה בַּחֲלֵל חֶרֶב אוֹ בְמֶע אוֹ בְעֶצֶם אָדָם אוֹ בְקֶבֶר יִטְמָא שָׁבְעַת יָמִים: ("ורבותינו <u>עשו בו מדרש מפני יתורו</u> לומר שהחרב כחלל, <u>שלא בא הכתוב אלא להשוות החלל והחרב</u> לומר שהוא נעשה אבי אבות לטומאה כמת עצמו ומטמא אדם וכלים טומאת שבעה" - הרמב"ן שם)

The מכין אחמה has a concern that the person may come in contact with the animal and defile it. The סכין ארוכה helps mitigate the concern of him being מטמא the קדשים. But, if the אומאה מת מו טומאה the חבב כחלל tree ישנים itself would be מטמא the בשר That's a problem.

רש"י (ג.) ד"ה חרב really need to invoke הרב כחלל?

The answer is not really, but because הרב כחלל is a special halacha that defies the rules.

- "אלא רבותא קאמר דאפילו ראשון הוי האי בשר" רש"י (ג.)
- (ב:) **רשב"א** רשב"א (ב בטומאה פסיקתא ניחא ליה למינקט דלא איפשר למיהוי האי בשר טמא לעולם מה שאין כן בטומאת מת "משום איפשר למיהוי ראשוו או שני"
- "דכיון דחרב הרי הוא כחלל היכי מעייל ליה לסכין בעזרה הוה ליה כמכניס טמא מת **ראב"ד הובא ברמב"ן (ב:)** "למקדש...סכין גופיה אסור להכניסו שם במוקדשין"

יסוד – If (a) most כלים have the הדב כחלל הרכ הדב הרמב"ם הרב כחלל – If (a) most כלים הדב כחלל הדב כחלל הדב בשיטת הרב בחלל is a function of the role of בתורת" accessory", it's possible that the גמ' applied במ' applied לרבותא טפי at default w/respect to כלים. It isn't so much then לרבותא טפי but the average wielded knife, b/c of what it is will operate on the basis of הרב כחלל.

למעשה, the common denominator of these is that הרב כחלל is a major חידוש and thus brings something extra to the table in the גמרא חולין which we need to explore further.

What is the nature of this special הלכה of הלכה which defies the normal rules?

- I. הרב כחלל status of כ"ף הדמיון. The כ"ף הדמיון. Four options (from most extreme to least extreme and status).
  (1) מת עצמו/חפצא דמת כמת עצמו/חפצא דמת (במת עצמו/חפצא במת עצמו/חצא ב
  - (שיא בדפו"י) is the *closest* to saying this, but even still RMR doesn't think it's possible. "אף על פי שהיא אינה גופו של מת מאחר שהקישתו תורה לחלל <u>כגופו של מת חשבינן ליה</u>" and אינה גופו של מת מאחר שהנזיר מגלח היינו טעמא דבכלל מת איתניהו דדבר פשוט הוא דחרב הרי הוא כחלל"
  - Specifically not מחלק במת (ז:ו) כמת שומאת מה suggests to be מחלק between אהל and אהל המת suggests to be מטמא and אהל הרב כחלל אהל הרב כחלל from the outside, we won't say the same thing in אהל חרב כחלל, i.e it'd only be מטמא from the inside.
- "חלות" בפ"ע חרב כחלל (2)
  - ד"ח that a טמא בטמא מת/ראשון makes a חרב אב into an אב הטומאה. אב basically is a חלות טומאת הלוו הלוו יורבינו הנאל אב והלין הולין חולין הולין חולין הולין הולין הולין חולין הולין חולין הולין האט אב הטומאה". דאע"ג דאיטמי בטמא מת נעשה אב הטומאה".

¹ "סורא" ח"ג עמ' 132: "אילימא דאיטמא במת וכו' פיר' כל טומאת מת הנוגעת בכלי מתכות יורד לבנה (לגבה?) אם הוא אב נעשה כלי מתכות שנגע בה אב ואפי' אם הוא ולד נעשה הסכין אב דגמרינן לה כדפרשו דכת' בחלל חרב חרב הרי הוא כחל ומה חרב שנוגע במת נעשה כמת כך כל טומאה הנוגע בו כלי מתכות נעשה הכלי אב וכיון שהחרב שנוגעת במת הרי היא כמת הנוגע בחרב הרי הוא אב הטומאה..."

- מאירי acc. to הגרי"מ פינשטיין (and הגרי"מ (פשטות

There are different kinds of הרב בחלל sdepending on how they contract the טומאת. If it receives טומאה through אהל then it can be מעמא ע"י אהל but if it receives טומאה through אהל it is "weaker" and can't transmit אהל through אהל This differentiation can only be possible if we look at חרב as a חלות, adjusting its rules based on formal דינים.

משכב הזב -

a. ווגבי טבעת ליכא says איז אולין (עא:) ד"ה כי קאמר רבה שומאת משא/טומאה אופו הזב אבל המנו משא אלא למי שהטומאה יוצאה ממנו כגון מת ונבלה ומעיינות הזב אבל למימר תטמא את האדם במשא שאין משא אלא למי שהוא אב הטומאה אין לו משא וטבעת טהורה נמי .

"תוס", however calls out "שר for assuming טבעת isn't מממא במשא on the basis of אין טומאה אין טומאה ממא במשא במשא באה ממנו הרי מדרס הזב דמטמא במשא באה ממנו "ומה שפירש נמי דאין טומאת משא אלא למי שטומאה באה ממנו הרי מדרס הזב דמטמא במשא". They think that we should apply לטמא במשא מדרס הזב פיפר מדרס הזב אין טומאה יוצא מגופו the same way we say מדרס הזב אנופו is, despite its not being טומאה היוצא מגופו.

רש"י, **לכאורה** will respond by saying that מדרס/משכב is unique, and works outside the normal rules b/c it's a חלות בפ"ע ה

- (3) מצורף למת (and also מביא של טומאת מת סר חפצא של טומאת. Second-degree contact with ה-itself or invisible sparks of מת/טומאת מת מת.
- Maybe, (א:ג) במגע בין במגע בין באהל הרי הן לנוגע בהן כנוגע במת עצמו" רמב"ם הל' טו"מ (א:ג) "כלים שנטמאו במת בין במגע בין באהל הרי הן לנוגע בהן כנוגע במת במת שנטמאו (4) הדרגה/דרגות הטומאה (4)
  - "וכל כלים חוץ מכלי חרס שנגעו בטומאת מת נעשו כמותה, אם אב אב, אם רע"ב פסחים (א:ו), עדיות (ב:א) מכלי חרס שנגעו במת נעשה אבי אבות כמת באשון ראשון, דכתיב (במדבר י"ט) בחלל חרב, ודרשינן חרב הרי הוא כחלל, שהחרב שנגע במת נעשה אבי אבות כמת "כ החרב אב, והוא הדין לכל שאר כלים חוץ מכלי חרס".

[&]quot;וז"ל: "משכבו - איש אשר יגע במשכבו (שם /ויקרא/ טו) גזירת הכתוב להוציא את המשכב הגזול שאינו נעשה אב הטומאה לטמא אדם." * אמנם וזה הלשוו בסוף דיבורם: "אבל גזל או גנב משכב גמור דחבריה מטמא משכב לכ"ע"

⁴ Sounds like הרב במת has not only status/level of מת as a מת as, but also the identity of the source itself, as opposed to אחרב בממא מת which only has the level of מומא מת but not the identity of its source. כמת is חרב שנגע במת שנגע במת is just an אב וואר הרב שנגע בטמא מת something מו"ר רמ"ר אב is just an הרב כטמא מת is a generic מו"ר רמ"ר spoke about.

II. דינים connected to חרב כחלל, and interfered with/affected by

As a general suggestion, **Rav Rosensweig** said that $\underline{ r"n}$ is expansive likely b/c he thinks most הלכות/דינים are דרגות הטומאה on תלוי whereas the רמב"ם, where he limited it is b/c he thinks it's a function of being חלוי on מת עצמו/חפצא של מת (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים, דאורייתא/דרבנן מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the מפורש בקרא/מדברי סופרים (Rav Rosensweig even said this is what the parameter (Rav Rosensweig even said this is what the parameter (Rav Rosensweig even said this is what the parameter (Rav Rosensweig even said this is what the parameter (Rav Rosensweig even said this is what the parameter (Rav Rosensweig even said this is what the parameter (Rav Rosensweig even said this is

מטמא באוהל

(במב"ם טו"מ (כ.), רמב"ן עה"ת וב"ב (כ.), רמב"ן אדם כי ימות באהל" (חורה אדם כי ימות באהל"). Only מפורש by אס, so not applied to הרב כחלל

יים כהן/ר"ת (נזיר נד:) - Yes

יין מאירי לפי הגרי"מ פינשטיין – If חרב כחלל ע"י חס. But, if חרב מגע, yes.

מתטמא באוהל המת

מתטמא ע"י אהל המת Not אהל המר ע"י מהטמא מתטמא - Not מתטמא ע"י אהל - Yes מתטמא מתטמא.

משא

רמב"ן עה"ת – Yes. (תפארת הפארת אוים השאה – based on the רמב"ן עה"ת בנבילה משא בנבילה ונילה. במגע וני מגעו איי מגעו ווא בנבילה ווא בנבילה ווא בנבילה מטמא ערב במגע ווא מטמא ערב במגע ווא משא בנבילה משא בנבילה מטמא שבעה מטמא ערב במגע מומא אוי מחלל וווא מטמא במשא (and is אבעה במגע ומאת שבעה במגע ווא הרב מטמא שבעה ווא הרב מטמא שבעה ווא הרב מטמא ווא הרב מאנע ווא הרב מאנע (מגע מגע הפא"י). That's the "תפא"י ווא מטמא מטמא בנבילה ווא הרב מער ווא במער מאנע ווא הרב מער ווא מטמא שבעה ווא מטמא שבעה ווא הרב מער ווא הרב מער ווא מער וווא מער ווא מער וו

(עא:) אהרי חולין מת מת (ה:יג)/מאירי חולין (עא:) אהל אהל אהל b/c it is only מת מפורש: not חרב כחלל הרב"ם אהל b/c it is only מפורש by מפורש that no מת עצמו by מפורש בקרא מפורש בקרא מפורש בקרא.

הזאת שלישי ושביעי

ר"ת/ר' חיים כהן נזיר - Yes

(הובא בגליון הש"ס נזיר) רמב"ן/בעל המאור הובא בגליון הש"ס נזיר אין הַנְּעַ הַנְּעָם הַבְּלִים וְעַל הַנְּלָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם וְעַל הַנָּעַם אוֹ בָּמֶת אוֹ בַּמֶּת אוֹ בַקּבִיי - only says בחלל חרב חנב"ן) בַּעַצֵם אוֹ בַּתַּלָּל אוֹ בַמֵּת אוֹ בַקּבָּר, not

רמב"ם הל' נזיר (ז:ה) – There is a distinction between נזיר שאוין ג' וז' and others who've contracted עומאת מח – There is a distinction between מון ג' וז' and others who've contracted טומאת מה לי שדין זה מיוחד בנזיר, אבל כל מזין ג' וז' hat are "נגע...בכלים הנוגעים במת אינו מזה בשלישי ובשביעי, ויראה לי שנטמא בכלי טומאת שבעה יזה בשלישי ובשביעי כמו שיתבאר בהלכות טומאת מת".

ראב"ד שם לisagreed on two points (at least the first and I think possibly the second). First, like his שיטה in (היג) מת (היג) הל' טומאת מת (היג) is still touching the חבב כחלל, הל' טומאת מת (היג) is still touching the חבב החבב היע היע היע אלא בחיבורין." (אלא בחיבורין אלא בחיבורין אלא הדע מה שאמרו שהאדם מיטמא in each, i.e there will be היאת ג' וז' in all or in none: "כל זה אינו כלום אלא מה שאמרו שהאדם מיטמא" בחיבורין חיבורי אדם בכלים וכלים במת אבל שלא בחבורין טומאת ערב" [.בכלים הנוגעים במת לטומאת שבעה לא אמרו אלא בחיבורין חיבורי אדם בכלים וכלים במת אבל שלא בחבורין טומאת ערב"

טומאה שהנזיר מתגלח עליה

ר"ת – Yes

(ה:ה) רמב"ן/ראב"ד הל' טומאת מת (ה:ה) - No

ר' חיים כהן – No, for if we say yes, what will be of כהן בכל בית שאט who we'd treat the same as נזיר.

<u>טומאה שהכהן מוזהר עליה</u>

ר"ת – No. He is מחלק explicitly between נזיר who is and כהן who isn't (רמב"ן ב"ב). רמב"ן – No – ר' חיים כהן/רמב"ן

ביאת מקדש

 or eat קדשים they are חייב כרת, "כדין תורה", but others (i.e נוגע בכלים שנגע בכלים שנגע בכלים שנגע בכלים שנגעו בכלים שנגע בכלים שנגע בכלים שנגע בכלים אינן דין תורה שהרי לא נתפרשו בתורה וכו". See there for the rest. The ראב"ד here disagrees on two accounts.

- (1) The מדרבנן assumption that these other מדרבנן (and the מדרבנן defends the רמב"ם saying he doesn't mean to say דברי but that בתורה בתורה דין תורה/לא נתפרשו דין דרבנן במו be/is still a different kind of דברי קבלה/אינו באורייתא.
- (2) What qualifies for ביאת קרבן כרת/הבאת on ביאת מקדש.

With respect to (1), the ראב" ראביר says ראבוי אמר מדבריהם הוא זה ואינו אמר בברי רבותינו יאמר מדבריהם הוא זה ואינו כל מה שיקשה עליו בדברי רבותינו יאמר מדבריהם הוא דור ובו" אמרו ובר ובר שהרי וכו" because he assumes he is calling דרבנן these other מומאות. The מס"מ defends the רמב"ם on the principle developed through שרשים בספר המצוות that they are just called מדברי סופרים/דברי קבלה Either way, that's the "ראב" s first problem. But, definitely not his only one.

(2) Ironically, even though he thinks all "ד' טומאות" (see הלכה האורייתא are המקראות, are מן המקראות" (as opposed to his take of the רמב"ם) he thinks even less of them are ביאת מקדש הייב. For the רמב"ם it was the first two contacts, and for the דאב"ז it's only one who touched the מת itself, even though מי שנגע בטמא מת מפורש בקרא מפורש בקרא.

After all, היבין על ביאת מקדש בטומאת that one isn't מקדש בטומאת מקדש בידם ומקובלת בפיהם unless it is also טומאת unless it is also מגלה עליהם and when it comes to נגע במת עצמו when he is מתגלה when he is מתגלה שהנזיר מגלה עליהם. Thus, only הייבין אביאת מקדש is אדם שנגע במת b/c only ואדם בטמא מת and not even אדם בטמא מת. אדם בטמא מת מתגלה אדם שנגע במת צויר מתגלה.

III. To which implements is חרב כחלל applied?

כלי מתכות Only ר"ת/רבנו חיים כהן

"גם בחיבורין" אונא – Any material of כלי but only if still attached to the טומאה הה"ד – אב"ד – אונברין". בחיבורין אהלות א:ב) – Any material of יגם פירש הוא כחלל: אהלות איב – אהלות אונב בר"ש (אהלות א:ב) – אברי הוא כחלל: "גם פירש דחרב ולא שנא כלי שטף כולם שוין אם נהרג בו נעשה אבי אבות".

בין בכלי מתכות בין בכלי שטף – הר"ר יצחק מסימפונ"ט/רע"ב/רמב"ם הל' טומאת מת (ה:א-ג).

יסוד של חרב כחלל – Closing remark

What's interesting about this ב"ב"ם, even as opposed to the ר"י, מסימפונ"ס, is his upfront emphasis on . כגדים, on "וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם" before ever mentioning the דין of הרב כחלל. As opposed to שנד (נד:) בסוף who see וכבסתם as an expansion of הרב כחלל, i.e no longer limited to הרב שנגע במת but extended to אחרב שנגע בטמא מת , the clothes a man wears in the moment he himself became מת through a מת, as the default, the עיקר. Even as he interweaves them together, ריש הלכה $\rightarrow$ הלכה ב, repeats הלכה ב after הלכה ג's introduction to הרב הרי הוא הרב הרב." הרב הרב הרי הוא כחלל הרב". he still constantly returns to בגדים (see הלכות ג, ז, יג perhaps highlighting at least the conceptual role בגדים plays other than just דרב alone. לע"ד, the idea is the all כלים are defined by man, as accessories, adjunctive to man. On the one hand, בלים are made functional through man's say-so, his having found utility and purpose to it (גנבי כלי מוקצה, הל' מוקצה, הל' מוקצה, הל' is dependent upon man. It is to the extent man or mankind finds a use for it. On the other hand, once it is a כלי it actually enables man to have greater reach, more efficient and precise functioning. In both of these senses, they are accessories and thus when someone comes in contact with a כלי it's as if he is virtually touching the ממא מת זם it's as if he is virtually touching the ממא מת זם it's as if he is virtually touching the ממא מת זם it's as if he is virtually touching the ממא מת זם it's as if he is virtually touching the ממא מת זם it's as if he is virtually touching the ממא מת זם it's as if he is virtually touching the arm of the it's as if he is virtually touching the it's as if he is virtually touching the arm of the it's as if he is virtually touching the it's as if he is virtually touching the it's as if he is how connected it is to man, ממא מת one kind of "sees" it through his contact with the כלי. It can actually be nicely pinned on the words the רמב"ם himself uses to describe, characterize the הרב בחלל -(ריש הלכה ג) הרי הן לנוגע בהן כנוגע במת עצמו" (ריש הלכה ג). any which one used and that functions in this way, as opposed to אוכלין ומשקין and as opposed to a new, separate person who comes in contact, all הרב, that metaphorically *cloth* the man will have this rule breaking הרב, that metaphorically *cloth* the man will have this rule breaking status. כחלל